

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Tredje behandling af lovforslag nr. L 32: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Initiativer mod terrorisme m.v. – opfølgning på FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1373 af 28. september 2001 om bekæmpelse af terrorisme).

Af integrationsministeren (Bertel Haarder).
(Fremsat 13/12 2001. Første behandling 31/1 2002. Betænkning 21/5 2002. Anden behandling 28/5 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Kl. 11.50

Forhandling

Anne Baastrup (SF):

Under andenbehandlingen brugte vi en hel del tid på at diskutere den type afgørelser, vi nu fremover kan risikere vil blive truffet i Flygtningeævnets. Vi har i betænkningens bidraget nøje beskrevet det, man kan kalde den hemmelige afgørelsestype.

SF har sædvanligvis et godt samarbejde med Det Radikale Venstre, når det drejer sig om udlændingepolitik. Derfor har det undret mig noget, at Det Radikale Venstre tilsyneladende fuldstændig har accepteret det her lovforslag.

En af de bestemmelser, som kan være ganske interessant, er den nye affattelse af § 10, hvorefter man som udlænding ikke kan få opholdstilladelse, hvis man »... må anses for at være en alvorlig trussel mod den offentlige orden, sikkerhed eller sundhed.«

Jeg vil derfor godt spørge fru Elisabeth Arnold: Hvordan fortolker fru Elisabeth Arnold denne bestemmelse, når den tilsyneladende har en så vidtgående konsekvens?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne kvittere for de pæne ord om det gode samarbejde, som vi ofte har med SF; det er fuldstændig rigtigt.

I denne her sag har vi imidlertid lagt meget vægt på FN's Sikkerhedsråds resolution, som bl.a. indeholder en passus om, at medlemslandene ikke må give asyl til terrorister eller folk, der sættes i forbindelse med terrorisme. I det lys fortolker vi bestemmelsen om fare for den offentlige sundhed.

Jeg kan udmærket godt forestille mig personer, der kommer til Danmark, og som siger: »Jeg har her et lille glas med koppevirus« eller: »Jeg har et lille glas med miltbrandsporer«. Det vil selvfølgelig være personer, som har ondt i sinde og kan være til stor potentiel fare for den offentlige sundhed. De kan udsætte store grupper af befolkningen for smitte, som man ikke kan gøre noget som helst ved i sundhedssystemet. Sådan har jeg opfattet det. Det er den type af kriterier, som myndighederne kan lægge til grund for ikke at give vedkommende personer asyl.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Søren Søndergaard som ordfører.

Søren Søndergaard (EL):

Det, vi behandler her, er jo et forslag, som betyder, at Politiets Efterretningstjeneste via Justitsministeriet fremover kan afgøre asylsager uden om udlændingemyndighederne, hvis de mener, at en person er til fare eller kan være til fare for statens sikkerhed.

Den afgørelse skal alle altså rette sig ind efter, den kan ikke ankes, personen må ikke få noget at vide om anklagerne, kan ikke forsvare sig, og hans advokat holdes i uvidenhed. Og som noget helt enestående skal det påståede uafhængige Flygtningeævnets slå hælene sammen og gummistemple et afslag uden at kende grundlaget for sagen.

Et vigtigt element har efter vores opfattelse hele tiden været, at der var to instanser. Det mener vi nu bliver fjernet.

Ved anden behandling af det her lovforslag sagde indenrigsministeren, at beslutningen i asylsager, der vedrører statens sikkerhed og den offentlige orden, ikke angår Flygtningeævnets, men at det alene er regeringens ansvar.

Det er rigtigt, at det er regeringens ansvar, men når der henvises til, at afgørelser af denne type bare kan indbringes for domstolene, hæn-

ger det efter vores opfattelse ikke sammen med retsplejelovens bestemmelser.

I retsplejelovens § 169 står der:

»Tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv, må ikke uden samtykke af vedkommende myndighed afkræves vidneforklaring om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentlige interesse påhviler dem tavshedspligt.«

Konkret mener vi, at det her kan betyde, at regeringen, hvis den ønsker det, kan forhindre domstolene i at få de oplysninger, de har bedt om. Der kan således i praksis forekomme en situation med en person, som ikke er blevet orienteret om den egentlige grund til afslaget, og som indbringer sin sag for domstolene, og der vil regeringen under alle omstændigheder få anden runde ved at bruge bestemmelsen i § 169, stk. 2, 3. pkt., og henvise til statens sikkerhed.

Kl. 11.55

Indenrigsministeren sagde også, at det fortsat er nævnet, der skal afgøre, om udvisning skal finde sted. Det er rigtigt, at Flygtningænævnet ikke skal forholde sig til selve asylsagen – den tager regeringen på sin kappe – men nævnet har ikke det fornødne grundlag for at træffe en afgørelse i overensstemmelse med § 31, altså forbudet mod refoulement i udlændingeloven, da nævnet ikke kender det rigtige grundlag for asylafslaget.

For et nævn vil det være afgørende at få kendskab til alle dele af en sag, der omhandler udvisning. Det kan trods alt være et spørgsmål om den pågældendes helbred. Af den grund er det vigtigt at understrege, at nævnet bliver involveret i denne type sager, også selv om regeringen hævder, at det er den, der står med ansvaret.

I den forbindelse er det for os vigtigt at understrege, at den hemmelige retspleje i asylsager ikke kun omfatter nævnets rolle, men også Udlændingestyrelsens. Her vil bestemmelserne om ikke at oplyse over for ansøgeren, hvad grundlaget for afslaget reelt er, gælde.

Som et yderligere eksempel på, hvordan udlændingemyndighederne bliver underordnet efterretningstjenesten, skal det nævnes, at det, hvis efterretningstjenesterne finder det nyttigt, også bliver muligt med den nye lov at give opholdstilladelse til folk, som bestemmer i stedet burde stilles for en dommer. Ud over at eventuelle krigsforbrydere, terrorister, folkemordere og andre vil kunne få lov at gå frit omkring i landet, vil det i realiteten efter vores opfattelse være en

alvorlig krænkelse af troværdigheden i Udlændingestyrelsens sagsbehandling – også set med offentlighedens øjne – for hvordan kan man have tillid til et system, som ikke effektivt, hurtigt og uden ophold griber ind over for terrorister, men blot slår hælene sammen, hvis det er det, efterretningstjenesten ønsker?

I forbindelse med anden behandling henviste fru Elisabeth Arnold til FN's beslutning om, at medlemsstaterne skal nægte at give asyl eller beskyttelse til terrorister eller folk, der mistænkes for terrorisme. Det er fuldstændig korrekt, men jeg vil også gentage, at der står ikke i resolutionen, at præcis disse mennesker skal fratages almindelige retsgarantier. Der står ikke, at der skal indføres en hemmelig retspleje. Tværtimod står der det modsatte; der står, at den afvisning netop skal ske under henvisning til normale internationale standarder for menneskeret-tigheder.

Det betyder efter vores opfattelse, at der ikke skal begås overgreb mod personer, at de ikke kan udsættes for en uretfærdig retspleje, og at de får mulighed for at forsvare sig mod beskyldninger. Det er for os noget fuldstændig elementært, at et menneske, der udsættes for en anklage, får mulighed for at forsvare sig. Det er alt sammen noget, vi mener, De Radikale har valgt at se bort fra i denne her sammenhæng, hvilket vi beklager, fordi De Radikale i andre sammenhænge har en klar holdning til forsvar for menneskerettighederne.

På denne her baggrund vil jeg godt gentage det spørgsmål, jeg stillede til indenrigsministeren i forbindelse med anden behandling: Kan indenrigsministeren garantere, at man ikke ved domstolene vil henvise til retsplejelovens § 169, når man behandler denne type af sager.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det vil nok føre for vidt, hvis jeg går ind i en længere udredning af, hvilke bestemte aspekter der kan være i det her lovforslag, men jeg vil blot sige, at vi fra Det Radikale Venstres side naturligtvis, som hr. Søren Søndergaard rigtigt sagde det, har lagt vægt på FN's Sikkerhedsråds beslutning og dens indhold om ikke at give asyl til terrorister, men vi har også lagt vægt på, at terroristerne jo, uanset at de var terrorister, ikke måtte sendes tilbage til et land, hvor de risikerede f.eks. at komme i et despotisk styres kløer og blive henrettet eller på anden måde udsat for umenneskelig eller uværdig behandling.

Det indebærer jo altså, at man skal bedømme, om de kan sendes tilbage eller ej, og den vurdering skal Flygtningenævnet foretage.

Men bortset fra det skal personer, som er mistænkt for terrorisme, eller som er kendte terrorister, jo under alle omstændigheder stilles for en domstol. Der har vi jo Den Internationale Straffedomstol, som kommer til at træde i kraft snart, og det er vi fantastisk glade for, eller også skal de altså sættes for en dommer ved en dansk domstol. Det ligger også i selve det, at man ikke giver asyl, men skal bedømme, om de skal sendes ud, og så skal de sættes for en domstol enten i Danmark, hvis det er muligt, eller for Den Internationale Straffedomstol.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg tror, jeg lader hr. Søren Søndergaard svare i første omgang.

Kl. 12.00

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

For det første kunne jeg da også godt tænke mig at høre fru Elisabeth Arnolds holdning til det problem, der består i, at man altså også ved domstolene kan forholde domstolene oplysninger, sådan som vi ser på tingene. Jeg vil gerne have den radikale vurdering af dét spørgsmål.

Det andet, jeg vil sige til det, som den radikale ordfører sagde, er, at problemet er, at Flygtningenævnet skal træffe afgørelse om tilbagesendelse uden at have det fulde grundlag. Man kan jo sagtens forestille sig, at der er ting, som man netop ikke kan få oplyst, der har en betydning for, om man kan sende folk tilbage eller ej. Det er jo det, der er problemet. Der er jo ikke nogen idé i at sige, at man ikke vil give oplysningerne til den pågældende, det handler om; man vil ikke give dem til den pågældendes advokat; man vil heller ikke give dem til Flygtningenævnet. Men i det øjeblik, Flygtningenævnet skal afgøre, om man kan sende vedkommende tilbage, giver man bare det hele. Det er det, der er problemet. Derfor vil man få den situation, at der vil være elementer som grundlag for afgørelsen, der ikke vil blive oplyst.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Så er det fru Elisabeth Arnold. Vi lader lige denne debat køre færdig, og derefter kommer integrationsministeren.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Det har hr. Søren Søndergaard fuldstændig ret i, men det fremgår også af nogle af de besvarelser og nogle af de høringssvar, der ligger i materialet bag lovforslaget, at i den situation må det forventes, at man i Flygtningenævnet simpelt hen er forsigtig og siger: På det grundlag, vi kender, må vi så vurdere, om personen kan sendes tilbage eller ej. Og hvis de ikke synes, at de har oplysninger nok til at kunne sende vedkommende tilbage med vished om, at vedkommende ikke vil blive udsat for andet end normal retsforfølgning, må de lade vedkommende blive, og sådan er dét.

Det står tydeligt i de underliggende bilag til lovforslaget, at Flygtningenævnet naturligvis er tvunget til at tage hensyn til de oplysninger, de får, hverken mere eller mindre, og så må de tage hensyn til de bestemmelser, der er i international lovgivning om ikke at sende folk tilbage til forfølgelse.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Først er det hr. Søren Søndergaard, og så går vi til ministeren.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har bare ét spørgsmål af måske næsten filosofisk karakter: Hvordan tager man hensyn til oplysninger, man ikke kender, og hvordan tager man hensyn til oplysninger, som man måske endda ikke kender eksistensen af?

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Man kender formodentlig personens identitet, ellers kan man overhovedet ikke behandle personens asylansøgning, og man kender formodentlig også personens hjemland, ellers kan man heller ikke behandle vedkommendes asylansøgning.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Det bliver den tredje hele vejen rundt, og så er der lukket for den debat med fru Elisabeth Arnold, og derefter må den fortsætte med ministeren.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

En oplysning kunne jo f.eks. være, at man lige præcis havde været agent for en efterretningstje-

neste i et land som Irak og så af en eller anden grund var raget uklar med efterretningstjenesten. Derfor kunne det være, at man af fuldstændig gode grunde ikke ville give vedkommende asyl, fordi vedkommende måske var for tæt forbundet med den irakiske efterretningstjeneste og de forbrydelser, som den laver. Men det vil ikke være en oplysning, som indgår i sagen, og derfor kan der selvfølgelig ikke tages hensyn til den i forbindelse med tilbagesendelse.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Så er det integrationsministeren.

Integrationsministeren (Bertel Haarder):

Jeg er glad for, at hr. Søren Søndergaard korrigerede sig selv. Han sagde i indledningen, at Flygtningenævnet kunne gøres til et gummistempel i sager, hvor justitsministeren og integrationsministeren griber ind og siger, at den person kan ikke få asyl. Men gummistempel er et meget forkert ord. Et gummistempel ville det være, hvis man fik besked på: I må ikke give asyl, men I må ikke sige hvorfor. Så kunne man kalde dem et gummistempel, men sådan er det ikke.

Der er jo helt rene linjer. Det ligger klart og kommer for dagen i disse tilfælde, at det er justitsministeren og integrationsministeren, der så at sige har standset asylsagen og sagt, at den person kan ikke få asyl.

Så kommer vi til spørgsmålet om, hvorvidt denne beslutning af regeringen så i medfør af grundlovens § 63 kan blive påklaget, og om grundlovens regler om øvrighedsmyndighedens grænser i realiteten kan gennemføres. Her er hr. Søren Søndergaard bekymret for, at man kan beordre tjenestemænd til at være tavse om visse forhold.

Kl. 12.05

Jeg vil godt citere denne bestemmelse i retsplejeloven, § 169:

»Tjenestemænd eller andre, der handler i offentligt eller dermed ligestillet hverv, må ikke uden samtykke af vedkommende myndighed afkræves vidneforklaring om forhold, med hensyn til hvilke der i det offentliges interesse påhviler dem tavshedspligt.«

Og så springer jeg:

»Nægtes samtykke, kan retten, såfremt forklaringens afgivelse findes at være af afgørende betydning for sagens udfald, pålægge vedkommende myndighed over for retten at redegøre for grundene til nægtelsen. Finder retten herefter, at hensynet til hemmeligholdelse bør vige

for hensynet til sagens oplysning, kan den bestemme, at vidneforklaring skal afgives. Dette gælder dog ikke, hvis nægtelsen er begrundet med hensynet til statens sikkerhed eller dens forhold til fremmede magter.«

Man skal bemærke, at retten kan pålægge myndigheden over for retten at redegøre for grundene til, at der er tavshedspligt. Der har vi garantien mod det, som hr. Søren Søndergaard er bekymret for.

Vi lever i en retsstat, og denne terrorlovgivning opfylder de krav, man med rimelighed kan stille til en retsstat. Den skal have mulighed for at beskytte sig mod terror, men det skal ske på en måde, hvor domstolene kan påse, at alting går rigtigt til.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det er, som ministeren fuldstændig korrekt citerede, en meget begrænset beskyttelse. For netop på de områder, hvor tingene begrundes med statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter – det vil det jo altid gøre i de sager, for det er det, sagerne handler om; det er sådan set pr. definition grundlaget for, at sagerne behandles efter denne procedure, altså at de omhandler statens sikkerhed – tæller det lige præcis ikke, at retten kan træffe en beslutning om, at alle oplysninger skal fremlægges. Det er problemet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 96 stemmer (V, S, DF, KF, RV og KR) mod 10 (SF, EL og IA).

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Tredje behandling af lovforslag nr. L 30:

Forslag til lov om ændring af toldloven.

Af skatteministeren (Svend Erik Hovmand).

(Fremsat 13/12 2001. Første behandling 31/1 2002. Betænkning 22/5 2002. Anden behandling 28/5 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.